

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 – ทวีปอเมริกาใต้

ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาด

- อยู่ทางซีกโลกใต้, มีเส้นศูนย์สูตร + เส้นทรอปิกออฟแคนเซอร์ลากผ่าน => มีภูมิอากาศเป็นเขตร้อนและเขตอบอุ่น
- ขนพื้นเมืองดั้งเดิม = ชาวอินเดียน
- เป็นแหล่งอารยธรรมดั้งเดิมของพวกอินคา (ชาวอินเดียนชนเผ่าหนึ่ง)
- อารยธรรมของชาวอินคา = นำหินมาปูถนน สะพานแขวนด้วยเชือก สกัหินนำไปสร้างที่อยู่อาศัย ฯลฯ
- ทุกประเทศเป็นอาณานิคมของสเปน ยกเว้น บราซิล – ของโปรตุเกส
- ภายหลังมีการเรียกร้องเอกราช – ได้รับเอกราชยกเว้น เฟรนช์เกียนา (ฝรั่งเศส) + หมู่เกาะฟอล์กแลนด์ (อังกฤษ)

ลักษณะทางกายภาพ

- ทิศเหนือ - ติดกับทวีปอเมริกาเหนือ, น่านน้ำ = คลองปานามา, ทะเลแคริบเบียน, มหาสมุทรแอตแลนติก
- เหนือสุดของทวีป = แหลมกาซีนัส ประเทศโคลอมเบีย, ที่ราบสูงกีอานาอยู่เหนือ

- ทิศตะวันออก - ติดมหาสมุทรแอตแลนติก
- ตะวันออกสุดของทวีป = แหลมโกเกย์รัส ประเทศโคลอมเบีย

- ทิศใต้ - จดช่องแคบเดรก – คั่นอเมริกาใต้กับแอนตาร์กติกา
- เกาะใหญ่ทางใต้ คือ เกาะเตียร์ราเดลฟูยโก มีช่องแคบมาเจลลันคั่นแผ่นดิน
 - ทางตอนใต้ของอาร์เจนตินา = หมู่เกาะฟอล์กแลนด์ – สำคัญทางยุทธศาสตร์
 - ดินแดนใต้สุด = แหลมโฟร์เวิร์ด ประเทศชิลี

- ทิศตะวันตก - จดคลองปานามา + มหาสมุทรแปซิฟิก
- เกาะสำคัญ = หมู่เกาะกาลาปากอส
 - ดินแดนตะวันตกสุด = แหลมปารีญัส

ลักษณะภูมิประเทศ

1. เขตเทือกเขาสูงทางด้านตะวันตก

- เทือกเขาแอนดิสทอดตัวขนานชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกจากเหนือ-ใต้ (ยาวที่สุดในโลก)
- ยอดเขาที่สูงที่สุด – อากอนกากวา, อาร์เจนตินา
- ที่ราบสูงอัลติปลานอ => กว้างใหญ่ที่ 2 รองจากที่ราบสูงทิเบต => ทะเลสาบตีติกากา มีอากาศอบอุ่น

2. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ – 3 แห่งใหญ่

- 1) ที่ราบลุ่มแม่น้ำโอรีโนโก, โคลอมเบีย + เวเนซุเอลา = แหล่งเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ
- 2) ที่ราบลุ่มแม่น้ำอะเมซอน = ใหญ่ที่สุดในโลก, แหล่งป่าไม้เขตร้อนของบราซิล, ที่อยู่อาศัยของชาวอินเดียน
- 3) ที่ราบลุ่มแม่น้ำปารานา-ปารากวัย-อูรุกวัย = บริเวณที่ไหลมาบรรจบกันเรียกว่า “รีโอเดลปลาตา” !

3. เขตที่ราบสูงด้านตะวันออก – อาณาเขตไม่ต่อเนื่องกัน

- 1) ที่ราบสูงกีอานา = มีน้ำตกเอนเจล – สูงสุดในโลก, เวเนซุเอลา
- 2) ที่ราบสูงบราซิล = อยู่ระหว่างที่ราบลุ่มแม่น้ำอะเมซอนกับลุ่มน้ำปารานาและปารากวัย
- 3) ที่ราบสูงมาตุโกรัสชู = อยู่ระหว่างลุ่มแม่น้ำอะเมซอนกับลุ่มน้ำปารากวัย, เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ

- 4) ที่ราบสูงปาตาโกเนีย = อยู่เชิงเขาด้านตะวันออกของเทือกเขาแอนดีส-แอตแลนติก, อาร์เจนตินา กว้าง 1 ใน 4 ของประเทศ แห้งแล้งและอบอุ่น เลี้ยงแพะได้ดี

แหล่งน้ำ

- 1) แม่น้ำอะเมซอน – เกิดจากเทือกเขาแอนดีสในเปรู ไหลลงมหาสมุทรแอตแลนติก
- 2) แม่น้ำปารานา – ขาวอันดับ 2 ของทวีป ไหลลงอ่าวริโอเดลาปลาตาในมหาสมุทรแอตแลนติก
- 3) แม่น้ำปารากวัย – เกิดจากที่ราบสูงในบราซิล – ไหลรวมกับแม่น้ำปารานาในอาร์เจนตินา
- 4) แม่น้ำโอรีโนโก – เกิดจากที่ราบสูงกีอานา, เวเนซุเอลา – ไหลลงมหาสมุทรแอตแลนติก
- 5) แม่น้ำมักดาเลนา – เกิดจากเทือกเขาแอนดีส – ไหลลงทะเลแคริบเบียน
- 6) แม่น้ำซาฟร์ซัสกู – เกิดจากเทือกเขาในประเทศบราซิล – ไหลลงมหาสมุทรแปซิฟิก
- 7) ทะเลสาบติติกากา, เปรูและโบลิเวีย – ใช้ในการขนส่งที่อยู่สูงที่สุดในโลก + ขนาดใหญ่ที่สุดในทวีป

ปัจจัยที่มีผลต่อภูมิอากาศ

1. ที่ตั้ง – ประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเขตร้อน ยกเว้น อูรุกวัย อาร์เจนตินา ชิลี => อยู่ละติจูดกลาง อากาศอบอุ่น
2. ลักษณะภูมิประเทศ – เทือกเขาแอนดีส + ที่ราบสูงกีอานา + ที่ราบสูงบราซิล กั้นความชื้นและลมประจำ => บางแห่งมีภูมิอากาศแห้ง
3. กระแสน้ำ – ทางตะวันตกมีกระแสน้ำเย็นเปรูเลียบฝั่ง => มีอากาศเย็น ทางตะวันออก – กระแสน้ำเย็นฟอล์กแลนด์ + กระแสน้ำอุ่นบราซิล = กระแสน้ำอุ่นแอตแลนติกใต้ ทำให้ชายฝั่งอบอุ่น + ชื้นสูง
4. ลมประจำ – ทวีปอยู่ในเขตลมสงบบริเวณเส้นศูนย์สูตร + ลมค้าตะวันออก/เหนือ + ลมค้าตะวันออก/ใต้ = ชายฝั่งตะวันออกฝนตกชุก

ประชากรส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่เขตที่สูง เพราะอากาศจะเย็นกว่าที่ต่ำ (อบอุ่น)

อุณหภูมิ	ลักษณะภูมิอากาศ	พืชพรรณ	บริเวณภูมิอากาศ
ป่าฝนเขตร้อน	ฝนตกชุก + อุณหภูมิสูง	ป่าดิบชื้น – เซลวาส	ลุ่มน้ำอะเมซอน
ทุ่งหญ้าเขตร้อน	ฝนตกฤดูร้อน	ทุ่งหญ้า + ป่าโปร่ง	ลุ่มน้ำโอรีโนโก, ที่ราบสูงกีอานา
ทะเลทราย	ฝนตกน้อยมาก, แห้งแล้ง	กระบองเพชร ไม้พุ่มมีหนาม	ทะเลทรายอาตากามา, ชิลี
ทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย	อุณหภูมิไม่สูง + ฝนน้อย	ทุ่งหญ้าสั้นในเขตอบอุ่น	ที่ราบสูงปาตาโกเนีย
อบอุ่นชื้น	ฝนตกฤดูร้อน [1]	ทุ่งหญ้าปัมปา [2]	ชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก
ภาคพื้นสมุทรชายฝั่งตะวันตก	ฝนตกชุก, อากาศเย็นกว่าเมดิเตอร์เรเนียน	ป่าดิบชื้น, เขตอบอุ่น = ไม้สน + ไม้ผลัดใบ	-
เมดิเตอร์เรเนียน	อากาศอบอุ่น ฝนตก	มะกอก + ไม้คอร์กโอ๊ก	ชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก
แบบที่สูง	ยิ่งสูง, อุณหภูมิ+ฝนลดลง	-	แถบเทือกเขาแอนดีส

[1] = ได้รับอิทธิพลจากลมประจำ, นำความชื้นเข้ามาเป็นฝน

[2] = ทุ่งหญ้าแบบเดียวกับทุ่งหญ้าแพรรีในทวีปอเมริกาเหนือ

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน - ดินที่อุดมสมบูรณ์ => ดินภูเขาไฟ, โคลอมเบีย + เขตที่ราบสูงบราซิล (แหล่งเพาะปลูกกาแฟ) และดินเขตทุ่งหญ้าปัมปา, อาร์เจนตินา + อูรุกวัย
 2. ป่าไม้ - พื้นที่ป่าดิบชื้นมากที่สุดในโลก => มีไม้เนื้อแข็งในเขตร้อน พืชตระกูลปาล์ม เฟิร์น ไม้เถาวัลย์ ทางภาคใต้ = ป่าไม้ผลัดใบ + ป่าสน
 3. สัตว์ป่า - สัตว์ประจำถิ่น = ลิงหอน สโลท ฯลฯ สัตว์เลี้ยง = ยามา วูนา อัลปากา
 4. พลังงาน
 - 1) ปิโตรเลียม - ผลิตได้แค่พอใช้ = โคลอมเบีย + เวเนซุเอลา
 - 2) ถ่านหิน - ชิลี บราซิล อาร์เจนตินา และโคลอมเบีย
 - 3) พลังงานน้ำ - บราซิล อูรุกวัย โบลิเวีย อาร์เจนตินา ชิลี และปารากวัย
 5. แร่ - มีหลายชนิดและปริมาณมาก => ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น คือ ทองคำ - ปารากวัย+อูรุกวัย เงิน - เปรู+โบลิเวีย ทองแดง - ชิลี เปรู บ็อกไซต์ - เวเนซุเอลา+ชูรินาม เหล็ก - บราซิล
-

เชื้อชาติ

1. อินเดีย - อาศัยอยู่แถบที่สูงเทือกเขาแอนดีส, ที่ราบลุ่มแม่น้ำอะเมซอน, ชายฝั่งทะเลแคริบเบียน ชาวอินเดียันบริสุทธิ์ = เปรู + โบลิเวีย, อินเดีย + ผิวกว = เมสติโซ
 2. กลุ่มผิวกว - ชาวโปรตุเกส สเปน อิตาลี เยอรมัน และโปแลนด์ ญี่ปุ่นอพยพเข้ามาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1
 3. กลุ่มผิวดำ - มาจากแอฟริกาเพื่อใช้แรงงาน ชาวผิวดำแต่งงานกับผิวกว => มูเลตโต มีมากในบราซิล + โคลอมเบีย
- ภาษา - เกือบทุกประเทศใช้ภาษาสเปนเป็นภาษาราชการ, บราซิลใช้ภาษาโปรตุเกส, กายอานาใช้ภาษาอังกฤษ เฟรนช์-เกียนาใช้ฝรั่งเศส, ชูรินามใช้ภาษาดัตช์
- ศาสนา - คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก (ส่วนใหญ่), คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ (ส่วนน้อย)
- การกระจายของประชากร - ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ราบชายฝั่งทะเล อากาศอบอุ่น ปริมาณฝนเพียงพอ ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ระบบการคมนาคมสะดวก
- 1) เขตชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก
 - 2) เขตที่ราบสูงของเทือกเขาแอนดีส
 - 3) เขตเมืองหลวงและเมืองใหญ่ของประเทศต่างๆ
- สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปไม่ค่อยดี ประเทศส่วนใหญ่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ขาดความมั่นคงทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการกระจายรายได้ มีความล้าหลัง การศึกษาดำ

เศรษฐกิจ

1. การเกษตร

1) การเพาะปลูก

- (1) กาแฟ – ผลิดกาแฟได้มากสุดในโลก แหล่งผลิต = ที่ราบสูงบราซิล (มาก) โคลอมเบีย เอกวาดอร์
- (2) โกโก้ – ใช้ทำช็อกโกแลต ขนมหวาน เครื่องดื่ม แหล่งผลิต = บราซิล เอกวาดอร์
- (3) ถั่วและอ้อย – ถั่ว = โคลอมเบีย+เอกวาดอร์ อ้อย = เปรู+กายอานา+ซูรินาม
- (4) ข้าวสาลี – สินค้าออกที่สำคัญ แหล่งผลิต = อาร์เจนตินา บราซิล ชิลี
- (5) ข้าวโพด – แหล่งผลิต = บราซิล (มาก) อาร์เจนตินา เวเนซุเอลา เปรู โคลอมเบีย
- (6) ฝ้าย – ปลูกมากในบราซิล+อาร์เจนตินา

2) การเลี้ยงสัตว์

- (1) โคเนื้อ – แหล่งเลี้ยงโคเนื้อชั้นนำ เลี้ยงมาก => อาร์เจนตินา อูรุกวัย ปารากวัย บราซิล โคลอมเบีย
- (2) แกะ – เลี้ยงมากที่อูรุกวัย มีจำนวนเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากออสเตรเลีย
- (3) หมู – ประเทศที่เลี้ยงมาก = เปรู+บราซิล

2. การทำป่าน้ำมัน – ประเทศที่ผลิตน้ำมันและผลผลิตจากน้ำมันที่สำคัญในทวีป => บราซิล โคลอมเบีย เปรู

3. การทำประมง – น่านน้ำมหาสมุทรแปซิฟิกทางชายฝั่งตะวันตกเป็นแหล่งปลาชุกชุม พื้นที่ใหญ่ทวีปยาวมาก และมีกระแสน้ำเย็นเปรูไหลมาพบกับกระแสน้ำอุ่นใต้เส้นศูนย์สูตร ประเทศที่มีการจับสัตว์น้ำที่สำคัญ => เปรู + ชิลี

4. การทำเหมืองแร่

- 1) ทองแดง – ดำรง 1 ใน 4 ส่วนของโลก แหล่งผลิต = แคว้นชิลีคามาตา, ประเทศชิลี + เปรู + โบลิเวีย + บราซิล
- 2) เหล็ก – แหล่งผลิต = บราซิล (มากที่สุดในโลก) + เวเนซุเอลา + โบลิเวีย + ชิลี
- 3) ดีบุก – แหล่งผลิต = ที่ราบสูงอัลติปลานา, โบลิเวีย ผลิตมากอันดับ 2 รองจากมาเลเซีย
- 4) สังกะสี – แหล่งผลิต = เปรู (มากอันดับต้นๆ ของโลก) อาร์เจนตินา และบราซิล
- 5) ทองคำ – แหล่งผลิต = บราซิล (มาก) และผลิตได้เล็กน้อยในทุกประเทศ
- 6) ปิโตรเลียม – แหล่งผลิต = รอบทะเลสาบมาราไกโบ เวเนซุเอลา ประเทศอื่นๆ คือ บราซิล เอกวาดอร์ โบลิเวีย
- 7) บ็อกไซต์ – แหล่งผลิต = เวเนซุเอลา + ซูรินาม

5. อุตสาหกรรม – ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเบาและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ประเทศที่มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ => อาร์เจนตินา + บราซิล มีอุตสาหกรรมหนัก = ผลิตเหล็ก ถลุงน้ำมัน ปิโตรเคมี ผลิตภัณฑ์ ฯลฯ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองหลวง เช่น เซาเปาลู ริโอเดจาเนโร บัวโนสไอเรส

6. การค้า – ส่วนใหญ่ทำการค้าภายในทวีป

สินค้าเข้า – เครื่องจักร เครื่องยนต์สำหรับการเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้า (พวกอุตสาหกรรม+เทคโนโลยี)

สินค้าออก – วัตถุดิบและผลผลิตทางการเกษตร เช่น กาแฟ เนื้อสัตว์ ข้าวโพด ถั่ว โกโก้ ฯลฯ

คู่ค้าที่สำคัญ – สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อังกฤษ และประเทศในทวีปเดียวกัน

ส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายเสียดุลการค้ายกเว้น เวเนซุเอลาและบราซิล ที่ได้เปรียบ เพราะทรัพยากรสมบูรณ์ เจริญก้าวหน้า .